

Huvudman

Specialpedagogiska skolmyndigheten
spsm@spsm.se

Ärendet

Tillsyn av specialskolan Östervångsskolan i Lunds kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2023 inlett en riktad tillsyn av specialskolan Östervångsskolan, belägen i Lunds kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Östervångsskolan följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt stöd till nyanlända elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 8 och 9 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans sammanställning av de elever som har extra anpassningar och behov av särskilt stöd samt utredningar av elevers behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap.

8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanti för tidiga stödinsatser

I intervjuer med lärare i lågstadiet uppger lärarna att de arbetar med de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass. Materialet används både riktat och integrerat i det dagliga skolarbetet. Enligt lärarna sammanställs resultaten och därefter har de ett uppföljningssamtal med specialpedagog och biträdande rektor där de diskuterar eventuella extra anpassningar eller annat stöd. Vidare uppger lärarna att kartläggningsmaterialet används igen under vårterminen och i årskurs ett. Utöver kartläggningen genomförs uppföljningar regelbundet varje år. Slutligen uppger lärarna att de alltid har överlämningsamtal när eleverna byter stadiet.

Extra anpassningar

Lärare berättar att de arbetar med extra anpassningar, både individuella och generella. Vidare uppger lärarna att arbetet med extra anpassningar utvärderas kontinuerligt och att de har en bra kontakt med specialpedagogen vad gäller extra anpassningar.

Elevhälsan berättar att det är mycket arbete kring ledning och stimulans och det har varit ett stort fokus på detta under de senaste tre åren. Det är lärarna som arbetar med eleverna med extra anpassningar men elevhälsan pratar om extra anpassningar med lärarna. Elevhälsan berättar vidare att lärarna kan kryssa i en ruta i blanketten om extra anpassningar om de vill att specialpedagogen ska involveras. Blanketten skickas alltid direkt till rektorn. Utöver detta träffar elevhälsan lärarna i många olika forum och då pratar de om olika extra anpassningar. Om lärarna vill kan specialpedagogerna även vara med på utvecklingssamtalen.

Särskilt stöd

Lärare uppger i intervju att det är individuellt hur länge en elev ges extra anpassningar innan de går vidare med en anmälan om särskilt stöd. Enligt lärarna kan det gå fort från det att de har anmält att en elev eventuellt är i behov av särskilt stöd till dess att beslut fattas om att en utredning ska genomföras. Därefter kan själva utredningen ta tid. Enligt samtliga lärare utreds alla elever som anmäls vara i behov av särskilt stöd. Samtliga lärare anser att eleverna får de åtgärder som framgår av elevens åtgärdsprogram.

I intervju med lärare framkommer vidare att det även görs utredningar av elevers behov av särskilt stöd gällande elever som har full måluppfyllelse men där eleverna har en social problematik. Samtliga lärare uppger vidare att det inte finns några elever som får särskilt stöd utan att ha ett åtgärdsprogram.

Elevhälsan berättar att tiden från en anmälan om särskilt stöd fram till ett åtgärdsprogram beror på eleven och komplexiteten. Ibland kan det krävas samråd med andra professioner i elevhälsan och vissa elever har flera undervisande lärare som ska ge information om eleven. Ofta har specialpedagogerna ett par stycken utredningar parallellt och då kan det ta två månader innan utredningen är klar. Om det är akut kan det dock ta två veckor. Elevhälsan uppger även att det görs en pedagogisk bedömning avseende alla elever som börjar på skolan.

Stöd till nyanlända

Lärare berättar att det finns nyanlända elever på skolan och att deras kunskapsnivåer kartläggs skyndsamt, då det är prioriterat. Rektor berättar att kommunerna gör en bedömning av nyanlända elevers kunskaper. Och om kommunerna inte har gjort en bedömning av en nyanländ elevs kunskaper gör skolan det när eleverna börjar på Östervångsskolan.

Lärare berättar att det på skolan inte finns några elever som har behov av studiehandledning på annat modersmål än svenska. Lärarna berättar att det är vanligt att nyanlända som börjar på skolan inte har något språk alls sedan tidigare. Detta beror enligt lärarna på att vissa elever som kommer till skolan saknar både talat språk och teckenspråk sedan tidigare och har endast förhållit sig till att peka för att göra sig förstådda. Elever med denna problematik är enligt lärarna inte mottagliga för studiehandledning på modersmål.

Lärare på högstadiet och representanter från elevhälsan uppger att nyanlända elever, som går i högstadiet, inte har individuella studieplaner. Huvudmannen uppger i yttrande efter kommunicerad tjänsteanteckning att skolan inte har någon nyanländ elev som ska ha individuell studieplan.

Rättslig reglering

Garanti för tidiga stödinsatser

Av 3 kap. 4 § p. 3 skollagen framgår att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i specialskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 4.

Av 3 kap. 4 a § skollagen framgår att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt

3 kap. 4 §, vid planering av insatser enligt 3 kap. 5 § samt vid uppföljning enligt 3 kap. 4 b §.

Av 3 kap. 4 b § skollagen framgår att det ska genomföras en uppföljning av sådant stöd som har getts enligt 3 kap. 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Enligt 11 kap. 12 b § skolförordningen ska nationella bedömningsstöd användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 i specialskolan. Bedömningsstöd får användas även i andra ämnen och årskurser än de som anges i första stycket.

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska

ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Stöd till nyanlända

Av 3 kap. 12 c § skollagen framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig.

Av 3 kap. 12 g § skollagen framgår att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet.

Av 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Lärare och elevhälsan säger i intervjuer att skolan inte upprättar individuella studieplaner för nyanlända. Huvudman och rektor uppger dock att skolan inte har några nyanlända som ska ha individuella studieplaner.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Specialpedagogiska skolmyndigheten brutit mot bestämmelserna när det gäller garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt stöd till nyanlända.

Ärendet ska därför avslutas.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Elin Bender Lundgren

Föredragande
Signerat av: Elin Bender Lundgren

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Maud Wilhelmsen och Jenny Åkesson medverkat.